

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **G. D.** ,

w przedmiocie wyroku łącznego.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 2 października 2024 r.,

kasacji wniesionej Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 29 lutego 2024 r., sygn. akt V Ka 212/24

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku

z dnia 17 listopada 2023 r. sygn. akt II K 1236/23,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok wyrok łączny Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 17 listopada 2023 r. sygn. akt II K 1236/23 i umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego;**
- 2) kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

[J.J.]

Jarosław Matras

Marek Pietruszyński

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 17 listopada 2023 r., sygn. akt II K 1236/23, Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, po rozpoznaniu sprawy G. D. , orzeczono w stosunku do skazanego, który został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 11 kwietnia 2017 r., sygn. akt II K 293/17, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 1 marca 2017 r., na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, która została już wykonana;
2. wyrokiem Sądu Rejonowego w Sopocie z dnia 3 lipca 2017 r., sygn. akt II K 209/17, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 22 kwietnia 2014 r., na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności; wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 21 listopada 2017 r., sygn. akt II K 736/17, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 6 czerwca 2017 r., na karę 1 roku ograniczenia wolności;
3. wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. akt II K 458/18, za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k., popełnione w dniu 7 maja 2017 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k., popełnionych od bliżej nieustalonego dnia kwietnia 2017 r. do 12 kwietnia 2017 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda. Powyższe kary jednostkowe zostały włączone do kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności;
4. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 10 września 2021 r., sygn. akt II K 573/21, w którym połączono kary opisane w punktach 2, 3 i 4 i w ich miejsce wymierzono karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności, która została wykonana;
5. wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1967/22, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnione w dniu 15 października 2022 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
6. wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 461/23, za czyn ciągły z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art.

12 k.k., popełniony w okresie od dnia 13 stycznia 2023 r. do dnia 23 stycznia 2023 r., na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

na podstawie art. 4 § 1 k.k., art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. połączono jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami o sygn. akt II K 1967/22 i II K 461/23, i w ich miejsce orzeczono karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności. Pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach, które nie zostały objęte wyrokiem łącznym, pozostawiono do odrębnego wykonania, zgodnie z art. 576 § 1 k.p.k. Natomiast postępowanie w pozostałym zakresie zostało umorzone na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 29 lutego 2024 r., sygn. akt V Ka 212/24, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Od powyższego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł na korzyść skazanego Prokurator Generalny, zarzucając *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., poprzez przeprowadzenie nierzetelnej kontroli odwoławczej, skutkującej niewłaściwym rozpoznaniem z urzędu apelacji obrońcy skazanego poza granicami zaskarżenia i podniesionego zarzutu, a w konsekwencji utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia Sądu I instancji, wydanego de facto z rażącym naruszeniem art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., art. 572 k.p.k. oraz art. 85 § 1 i § 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r.), polegającym na oparciu wyroku na niepełnym materiale dowodowym i niewyjaśnieniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących przebiegu postępowania wykonawczego w zakresie wykonania kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wyrokiem z dnia 21 lutego 2023 r. (sygn. akt II K 1967/22), oraz objęciu jej węzłem kary łącznej 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności (poprzez połączenie z karą 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie o sygn. akt II K 461/23) w sytuacji, gdy wymieniona kara nie istniała już w obrocie prawnym, z uwagi na jej zamianę na karę 30 dni aresztu na podstawie postanowienia ww. Sądu z dnia 1 października 2023 r., wydanego w trybie art. 2a § 1 k.w., które uprawomocniło się w dniu 12 października 2023 r. Skutkować to powinno umorzeniem postępowania z powodu braku warunków do wydania wyroku łącznego.”*

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim wyroku łącznego Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku, sygn. akt II K 1236/23 i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Z analizy akt sprawy wynika, na co zasadnie wskazuje Prokurator Generalny, że sądy obu instancji, rozpatrując wyrok łączny, nie uwzględniły akt głównych i wykonawczych dotyczących poszczególnych spraw jednostkowych. W chwili orzekania przez Sąd I instancji, w obrocie prawnym istniało już postanowienie tego samego Sądu, wydane 1 października 2023 r. (sygn. akt II K 1967/23), na mocy którego kara 6 miesięcy pozbawienia wolności została zamieniona na karę 30 dni aresztu na podstawie art. 2a § 1 k.w. Postanowienie to uprawomocniło się 12 października 2023 r. Kara 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona wyrokiem o sygn. akt II K 461/23, nie istniała już w obrocie prawnym i nie mogła wchodzić w skład kary łącznej. Z uwagi na wcześniejszą zamianę na karę aresztu, kara ta nie spełniała warunków do objęcia wyrokiem łącznym na podstawie Kodeksu karnego, ponieważ kara aresztu nie podlega łączeniu zgodnie z art. 85 k.k.

W tej sytuacji, przy prawidłowym procedowaniu przez Sąd Rejonowy i braku warunków do wydania wyroku łącznego, postępowanie powinno zostać umorzone zgodnie z art. 572 k.p.k.

Dodatkowo warto podkreślić, że Sąd odwoławczy, podczas rozprawy w dniu 29 lutego 2024 r., uwzględnił w materiałach dowodowych informację o karalności G. D. , dostarczoną przez Sąd I instancji, sporządzoną na dzień 8 stycznia 2024 r. Dokument ten jednoznacznie wskazywał, że w wyniku kontrawencjonalizacji omawiana wyżej kara 6 miesięcy pozbawienia wolności została zamieniona na 30 dni aresztu.

W związku z powyższym Sąd odwoławczy powinien był wyjść poza granice apelacji i ocenić, czy w tej sytuacji nie mamy do czynienia z rażącą niesprawiedliwością wyroku łącznego. Skazany bowiem miał do odbycia karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności, składającą się z dwóch kar jednostkowych: 1 roku i 4 miesięcy oraz 6 miesięcy, przy czym ta druga nie istniała już w obrocie

prawnym, co oznacza, że kara przekazana do wykonania była wyższa o 3 miesiące niż powinna. Nie ma żadnych podstaw prawnych, by wykonywać karę w wyższym wymiarze niż wynika to z obowiązujących przepisów prawa materialnego.

W orzecznictwie podkreśla się zgodnie, że art. 440 k.p.k., ze względu na swój wyjątkowy charakter, może być stosowany jedynie w sytuacjach, gdy popełnione przez sąd uchybienia proceduralne są rażące i miały rzeczywisty wpływ na treść wyroku. Warto zaznaczyć, że naruszenie art. 440 k.p.k. przez sąd odwoławczy ma miejsce wówczas, gdy sąd ten zignorował lub nie zauważył oczywistych i bezspornych uchybień popełnionych przez sąd niższej instancji, które mogły naruszyć zasadę sprawiedliwej represji prowadząc do rażącej niesprawiedliwości orzeczenia tego sądu. Ta "rażąca niesprawiedliwość" w rozumieniu art. 440 k.p.k. musi być nie tylko oczywista — a więc "widoczna na pierwszy rzut oka" — ale także powinna charakteryzować się poważnym ciężarem gatunkowym uchybienia, które doprowadziło do wydania orzeczenia dotkniętego "rażącą niesprawiedliwością". Dotyczy to nie każdej niesprawiedliwości wyroku, a jedynie takiej, której nie można pogodzić z zasadą rzetelnego procesu (por. postanowienie SN z 25 maja 2021 r., II KK 138/21, LEX nr 3245229).

W związku z tym należało orzec, jak w sentencji.

[J.J.]

[ms]

Jarosław Matras

Marek Pietruszyński

Włodzimierz Wróbel